

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/152/2016
Identifikačné číslo spisu: 1312220279
Dátum vydania rozhodnutia: 25.05.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1312220279.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu : T. I., bývajúcí v X., zastúpený Mgr. Viktorom Karelom, advokátom v Bratislave, Hálkova 32, proti žalovaným : 1/ Y. Y., bývajúcá v X., 2/ T. Y., bývajúcá v X., 3/ T. Y., bývajúcá v X., o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 14 C 232/2012, o dovolaní žalovaných 2/, 3/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 16. februára 2015 sp. zn. 5 Co 310/2014, takto

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo 16. februára 2015 sp. zn. 5 Co 310/2014 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 13. februára 2014 č. k. 14 C 232/2012-115 zamietol návrh žalobkyne zo dňa 20.12.2012, ktorým sa domáhala určenia, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností zapísaných v katastri nehnuteľností, Správy katastra pre hlavné mesto SR Bratislavu na LV č. XXXX, k. ú. B. Konanie voči žalovanej 2/ a 3/ zastavil. Výslovil, že žalovaným 1/ až 3/ náhradu trov konania nepriznáva. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa ako dárkyňa uzavrela so žalovanou 1/ ako s obdarovanou dňa 11.11.2003 darovaciu zmluvu (na predmetné nehnuteľnosti) a zmluvu o zriadení vecného bremena (spočívajúcu v bezplatnom doživotnom práve bývania a užívania nehnuteľností, ktoré boli predmetom daru v prospech žalobkyne), ktoré boli obsahom jednej právnej listiny a zaopatrovaciu zmluvu.

V tomto konaní sa žalobkyňa domáha určenia, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností, ktoré na základe darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena zo dňa 11.11.2003 previedla na žalovanú 1/, t. j. nehnuteľnosti vedené na LV č. XXX pre katastrálne územie B., okres X. na Katastrálnom úrade X., Správa katastra X. - rodinný dom súpisné č. XXXX, postavený na parcele č. XXXXX/X, pozemky, parcela č. XXXXX/X - zastavané plochy a nádvoría vo výmere 267 m², parcela č. XXXXX/X - záhrady o výmere 260 m². Na rozdiel od prechádzajúceho návrhu však tento raz žalobkyňa spochybňovala platnosť darovacej zmluvy zo dňa 11.11.2003 a v nadväznosti na to aj zaopatrovacej zmluvy z 11.11.2003 a darovacej zmluvy z 15.3.2006 a otázku neplatnosti týchto zmlúv žiadala riešiť ako otázku prejudiciálnu. V konaní bolo medzi účastníkmi sporné, či s poukazom na konanie sp. zn. 15 C 23/2005 sa jedná o prekážku rozsúdenej veci (res iudicata). Z listu vlastníctva č.

XXXX pre katastrálne územie B., obec BA - mestská časť B. zistil, že ku dňu podania návrhu na súd už boli spoluvlastníkmi prejednávanych nehnuteľností žalované 2/ a 3/, každá v jednej 1/2 na základe darovacej zmluvy V-161/2005 z 15.3.2006. Žalovaná 1/ nie je na liste vlastníctva vedená ako ich vlastník, v tomto konaní teda nie je pasívne vecne legitimovaná, preto návrh voči nej zamietol. V prejednávanej veci žalobkyňa žiadala, aby súd určil, že je výlučným vlastníkom darovaných nehnuteľností, ale odôvodňovala to neplatnosťou darovacej zmluvy z dôvodu, že darovaciu zmluvu a zmluvu o zriadení vecného bremena a zaopatrovaciu zmluvu nemožno od seba oddeliť, že darovacia zmluva bola dojednaná so záväzkom obdarovaného poskytnúť darcovi protiplnenie za predmet daru vo forme práva bezodplatného dožitia v darovaných nehnuteľnostiach, ako aj plnenia podľa čl. III zaopatrovacej zmluvy majú nepochybne majetkovú hodnotu, ktorá je vyjadriteľná v peniazoch, preto je darovacia zmluva absolútne neplatná v dôsledku absencie podmienky darovacej zmluvy - bezodplatnosti. Listom zo dňa 25.1.2005 žalobkyňa žalovanej 1/ oznámila okamžité odstúpenie od zaopatrovacej zmluvy listom zo dňa 11.11.2003.

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava III č. k. 15 C 23/2005-396 zo dňa 30.3.2011 súd návrh žalobkyne na určenie, že ona je výlučnou vlastníčkou darovaných nehnuteľností zamietol a odvolací súd tento rozsudok potvrdil s tým, že obidve zmluvy, t. j. darovacia aj zaopatrovacia zmluva, uzavreté 11.11.2003 sú platné právne úkony. Žalobkyňa v konaní sp. zn. 15 C 23/2005 podala návrh na vrátenie daru, v priebehu konania, na jej návrh súd uznesením zo dňa 14.5.2008 pripustil do konania žalované 2/ a 3/, na ktoré boli predmetné nehnuteľnosti prevedené, voči žalovanej 1/ zobrala žalobkyňa návrh späť a petít návrhu upravila tak, že súd určuje, že ona je výlučnou vlastníčkou darovaných nehnuteľností. S pôvodnou žalovanou súd naďalej konal ako so žalovanou 1/ z dôvodu, že podala vzájomný návrh o určenie neplatnosti žiadosti o vrátenie daru. Žalované 1/ a 2/ vystupovali ako vedľajšie účastníčky na strane žalovanej 1/ v konaní o určenie neplatnosti právneho úkonu - žiadosti o vrátenie daru. V konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam bola žalobkyňou T. Z. a žalované T. Y. a T. Y. Žalobkyňa svoj návrh odôvodňovala tým, že žalovaná 1/ si riadne neplnila svoje povinnosti voči nej a hrubo porušila dobré mravy (§ 39 Občianskeho zákonníka), nárok opierala aj o § 630 Občianskeho zákonníka (vrátenie daru).

Žalobkyňa sa v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 15 C 64/2012 domáhala obnovy konania veci vedenej pod sp. zn. 15 C 23/2005. Uznesením zo dňa 12.9.2012 potvrdeným odvolacím súdom súd návrh žalobkyne zamietol. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 6.10.2013.

Citujúc ustanovenia § 103 O.s.p., § 159 O.s.p. a § 104 ods. 1 veta prvá O.s.p. uviedol, že právoplatný rozsudok Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 15 C 23/2005 zo dňa 30.3.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Co 5/2012-457 zo dňa 4.4.2012 vydaný o určenie vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, vytvoril prekážku veci právoplatne rozhodnutej v konaní o určenie vlastníctva v prejednávanej veci. Mal za preukázané, že v danom prípade sa jedná o res iudicata, nakoľko sa rovnako ako v konaní sp. zn. 15 C 23/2005 jedná o rovnakých účastníkov konania, rovnaký nárok žalobkyne, opiera sa o ten istý právny dôvod vyplývajúci z totožného skutkového stavu, pričom v konaní sp. zn. 15 C 23/2005 súd záväzne posúdil existenciu právneho vzťahu medzi účastníkmi konania. Krajský súd v Bratislave posudzoval aj otázku absolútnej aj relatívnej neplatnosti obidvoch zmlúv (v odvolaní boli namietané), ktoré posúdili ako platné. Rozhodnutie Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 15 C 23/2005 zo dňa 30.3.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Co 5/2012 zo dňa 4.4.2012 je právoplatné, čiže sú splnené všetky predpoklady pre res iudicata.

2. Uznesením z 23. apríla 2014 č. k. 14 C 232/2012-148 Okresný súd Bratislava III opravil v písomnom vyhotovení rozsudku Okresného súdu Bratislava III č. k. 14 C 232/2012-115 zo dňa 13. februára 2014 prvý výrok v jeho výrokovej časti tak, že správne má zniet : „Súd návrh voči žalovanej 1/ zamietol. V zostávajúcej časti zostáva rozsudok nedotknutý.“ Predmetnú opravu odôvodnil ustanovením § 164 O.s.p., teda že vyskytla sa chyba v písaní.

3. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne uznesením zo 16. februára 2015 č. k. 5 Co 310/2014-174 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odôvodnení uviedol, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo dňa 30.3.2011 č. k. 15 C 23/2005-396 bol návrh žalobkyne na určenie, že je výlučnou vlastníčkou darovaných nehnuteľností zamietnutý a odvolací súd rozsudkom zo dňa 4.4.2012 č. k. 2 Co 5/2012-457 tento rozsudok potvrdil, pričom vychádzal najmä z preukázania naplnenia podmienok pre vrátenie daru z dôvodu hrubého porušenia dobrých mravov. Pokiaľ sa odvolací súd zaoberal aj rozširujúcimi a

doplňujúcimi dôvodmi, k týmto dôvodom nezaujal vo svojom rozhodnutí záväzné právne stanovisko, absolútnu a relatívnu neplatnosť darovacej a zaopatrovacej zmluvy posúdil odvolací súd záväzne len s ohľadom na ustanovenie § 37 Občianskeho zákonníka a čiastočne s ohľadom na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka. Absolútna neplatnosť darovacej zmluvy v spojení s o zmluvou zaopatrovacou podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka z dôvodu absencie základných náležitostí darovacej zmluvy, ktorými sú bezodplatnosť a dobrovoľnosť darovania neboli v priebehu predchádzajúceho konania žalobkyňou vôbec namietané, neboli (ani byť nemohli) konajúcimi súdmi posúdené vo vzťahu k uplatnenému nároku. Ten istý predmet konania je daný, a k ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. vyplýva z rovnakého skutku), pričom práve skutkové tvrdenia odôvodňujúce uplatnený nárok v konaní vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 15 C 23/2005 a teraz v aktuálne prebiehajúcom konaní sú rozdielne. Ak súd tvrdené právo na základe skutočností teraz uvedených v žalobe v skoršom konaní neskúmal, nemožno považovať skorší rozsudok súdu prvej inštancie za také rozhodnutie vo veci, ktoré by bránilo prejednaniu novej žaloby o určenie vlastníckeho práva k rovnakej nehnuteľnosti.

4. Po rozhodnutí odvolacieho súdu žalobkyňa dňa XX.X.XXXX zomrela a jej právnym nástupcom sa stal závetný dedič T. I., bývajúcí v X..

5. Proti zrušujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalované 2/ a 3/, ktorého prípustnosť odôvodňovali ustanovením § 237 ods. 1 písm. d/ O.s.p., že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, ako aj ustanovením § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., že predmetné zrušujúce rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené, čo má za následok nepreskúmateľnosť predmetného rozhodnutia. Namietali, že už na súde prvej inštancie vzniesli námietku právoplatne rozhodnutej veci, keď poukázali na konanie, ktoré sa viedlo na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 15 C 23/2005 a bolo právoplatne rozhodnuté zamietnutím žaloby. Nové konanie sa týka tých istých osôb, tá istá žalobkyňa žaluje tie isté žalované, aj petit žaloby je rovnaký, žalobkyňa sa domáha určenia, že je výlučnou vlastníčkou rovnakých nehnuteľností ako v predchádzajúcom konaní sp. zn. 15 C 23/2005. Pokiaľ žalobkyňa v novej žalobe namieta neplatnosť zmlúv (darovacej a zaopatrovacej), ktorú otázku žiada riešiť ako prejudiciálnu, domáha sa vlastne len odlišného právneho posúdenia veci v porovnaní s tým, ako bola vec právne posúdená v predchádzajúcom konaní sp. zn. 15 C 23/2005, kde odvolací súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozsudku výslovne konštatoval, že darovacia aj zaopatrovacia zmluva sú platné právne úkony. Okresný súd Bratislava III uznal ich námietku za dôvodnú a konanie voči nim zastavil. Odvolací súd napadnutým uznesením zrušil predmetný výrok a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odôvodnenie predmetného uznesenia je podľa ich názoru priveľmi stručné, vzájomne si protirečivé a v dôsledku toho nepresvedčivé, pričom ako celok nezodpovedá požiadavke na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd svoje zrušujúce rozhodnutie odôvodnil tým, že súdy v predchádzajúcom konaní zamietli určovaciu žalobu bez toho, aby záväzne posúdil existenciu právneho vzťahu medzi účastníkmi a skutkové tvrdenia odôvodňujúce uplatnený nárok v konaní sp. zn. 15 C 23/2005 a v aktuálne prebiehajúcom konaní sú rozdielne. Je síce pravdou, že súd prvej inštancie pôvodnú žalobu žalobkyne o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zamietol bez toho, aby sa v odôvodnení svojho rozsudku výslovne zaoberal platnosťou či neplatnosťou zmlúv, ktoré medzi sebou uzavreli žalobkyňa a žalovaná 1/, avšak urobil tak odvolací súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozsudku č. k. 2 Co 5/2012-457 zo 4. apríla 2012. V predmetnom zrušujúcom uznesení si odvolací súd v odôvodnení protirečí, keď v rámci tej istej vety tvrdí, že „pokiaľ sa odvolací súd zaoberal aj rozširujúcimi a doplňujúcimi dôvodmi (namietanými po lehote na podanie odvolania), k týmto dôvodom nezaujal vo svojom rozhodnutí záväzné právne stanovisko“ a zároveň „absolútnu a relatívnu neplatnosť darovacej a zaopatrovacej zmluvy posúdil odvolací súd záväzne len s ohľadom na ustanovenie § 37 Občianskeho zákonníka a čiastočne s ohľadom na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka“. Pri najlepšej vôli im nie je jasné, čo chcel odvolací súd touto vetou povedať a poukazujú na to, že žalobkyňa v priebehu odvolacieho konania, ktoré sa viedlo na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 2 Co 5/2012 zmenila právnu zástupkyňu, ktorá následne dňa 11.10.2011 doručila súdu doplnenie odvolania, v ktorom namietala takmer všetky dôvody neplatnosti právneho úkonu, ktoré náš Občiansky zákonník pozná. Odvolací súd sa vo svojom potvrdzujúcom rozsudku č. k. 2 Co 5/2012-457 zo 4. apríla 2012 vyjadril nasledovne : „Predmetom konania na odvolacom súde zostalo vecné preskúmanie rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu žalobkyne o určenie vlastníckeho práva k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam proti žalovaným v II. a III. rade na základe odvolania žalobkyne. Je

nepochybné, že aj v tomto konaní základom je darovacia zmluva a zaopatrovacia zmluva obe uzavreté dňa 11.11.2003 medzi žalobkyňou ako darkyňou a žalovanou 1/ ako obdarovanou. Obe zmluvy sú platné právne úkony, predovšetkým žalobkyňa v návrhu na začatie konania a ani neskôr v priebehu konania nenamietala ich neplatnosť (relatívnu, absolútnu), vôbec netvrdila, že konala v omyle, že bola v tiesni. Žalobkyňa iné dôvody, ktorými by odôvodňovala návrh na určenie vlastníckeho práva neuvádzala a z obsahu spisu, predovšetkým z jej výpovede, z výpovede svedkov, ani iné dôvody nevyplývajú.“ Ďalej odvolací súd uviedol : „V priebehu celého konania na súde prvej inštancie a ani zo samotného návrhu na začatie konania, z vyjadrení žalobkyne nevyplýva, nevyplýva to ani z obsahu (§ 41 ods. 2 O.s.p.), že chcela uzavrieť kúpnu zmluvu a nie zmluvu darovaciu.“ Ďalej uviedol odvolací súd : „Právne úkony (darovacia zmluva, zaopatrovacia zmluva) sú platné právne úkony (§ 37 a nasl. Občianskeho zákonníka).“ Z citovaných výňatkov odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Co 5/2012-457 zo 4. apríla 2012 je podľa ich názoru celkom zjavné a nepochybné, že odvolací súd sa zaoberal existenciou právneho vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanou 1/, ktorý vzťah bol založený vyššie uvedenými zmluvami z 11.11.2003 a tieto zmluvy, ako inak než právne záväzné, posúdil ako platné právne úkony v zmysle ustanovenia § 37 a nasl. Občianskeho zákonníka. Dovolateľky ďalej namietali, že im nie je celkom jasné, akými inými skutkovými tvrdeniami (odlišnými od tých, ktoré uplatnila v konaní o pôvodnej žalobe) mala žalobkyňa podľa názoru odvolacieho súdu odôvodniť novo uplatnený nárok. Pokiaľ by to mala byť odvolacím súdom uvádzaná absolútna neplatnosť darovacej zmluvy v spojení so zmluvou zaopatrovacou, podľa § 39 Občianskeho zákonníka z dôvodu absencie základných náležitostí darovacej zmluvy, ktorými sú bezodplatnosť a dobrovoľnosť darovania, tak ani jedno z toho nie je skutkové tvrdenie. To, či je určitá zmluva platná alebo neplatná je vec právneho posúdenia a rovnako tak posúdenie, či je zmluva odplatná alebo bezodplatná. Právne záväzne môže tieto otázky posúdiť len súd tým, že sa oboznámi s obsahom zmluvy, prípadne vykoná dokazovanie ohľadom okolností, za ktorých bola zmluva uzavretá, a na takto zistený skutkový stav aplikuje príslušnú právnu normu. Skutkovým zistením je potom napríklad to, že osoba X a osoba Y uzavreli zmluvu s určitým obsahom a nie to, že X a Y uzavreli zmluvu platnú alebo neplatnú, typovú alebo nepomenovanú, odplatnú alebo neodplatnú a pod. Pokiaľ ide o údajnú nedobrovoľnosť darovacej zmluvy, v prvom rade treba poukázať na to, že právny zástupca žalobkyne tým nerozumie to, ako sa tento pojem obvykle vykladá, čiže nedostatok slobody vôle. Žalobkyňa v pôvodnom konaní ani v novej žalobe nikdy netvrdila a netvrdí, že by ju niekto nútil uzavrieť darovaciu zmluvu so žalovanou 1/. Napokon bola to ona, kto darovanie navrhol po tom, ako žalovaná 1/ prejavila záujem nehnuteľnosti od nej kúpiť. Čo ju k tomu viedlo, vie len ona sama, budúcej obdarovanej sa so svojou motiváciou nezdôverila. Právny zástupca žalobkyne k ním tvrdenej nedobrovoľnosti darovania v novej žalobe na str. 8 uvádza : „Podmienka dobrovoľnosti darovacej zmluvy by bola splnená len vtedy, ak by žalobkyňa na druhej strane nemala povinnosť poskytnúť žalovanej 1/ akúkoľvek protihodnotu za jej plnenie. Protihodnotou za plnenie žalovanej 1/ bol prevod vlastníckeho práva k predmetu daru, a žalovaná 1/ by za predmet daru poskytla protihodnotu, na ktorej poskytnutie by bola povinná zo zákona alebo na základe právoplatného súdneho rozhodnutia, prípadne by poskytla za dar protihodnotu, na poskytnutie ktorej nebola zmluvne povinná. Žalovaná 1/ však bola na základe zmluvného dojednania uvedeného v zaopatrovacej zmluve povinná vykonať n a predmete darovania investície a opravy, ktoré mala následne užívať žalobkyňa.“ Z citovaného výňatku odôvodnenia novej žaloby je zrejmé, že právny zástupca žalobkyne dáva ním tvrdenú „nedobrovoľnosť“ darovacej zmluvy do súvisu s jej údajnou odplatnosťou, pričom uvedený výňatok ani ostatný text z novej žaloby neobsahuje žiadne nové skutkové tvrdenia, teda také, ktoré by neboli známe už v predchádzajúcom konaní. V časti označenej ako „I. Skutkový stav vo veci“ (na str. 2 až 5) právny zástupca žalobkyne opísal, aké zmluvy uzavreli žalobkyňa so žalovanou 1/ a aké záväzky tieto zmluvy obsahovali. Následne sa vyjadril k tomu, čo žalobkyňu viedlo k uzavretiu týchto zmlúv. Tvrdenie o údajne zhoršenom zdravotnom stave žalobkyne v čase uzatvárania zmlúv dňa 11.11.2003 je klamstvom, ktoré sa dá ľahko vyvrátiť. Žalobkyňa v čase, keď s nimi ešte komunikovala, sa svojim vynikajúcim zdravotným stavom priam pýšila a dokonca aj na ostatnom pojednávaní na súde prvej inštancie dňa 30.3.2001 na otázku sudcu, aký je jej zdravotný stav odpovedala, že je zdravá, k lekárovi nechodí, neberie žiadne lieky, tlak má dobrý. Naposledy bola u lekára v tomto období v roku 2005. Ako jediné dôkazy na preukázanie tvrdeného skutkového stavu právny zástupca žalobkyne označil darovaciu zmluvu a zmluvu o zriadení vecného bremena zo dňa 11.11.2003 (ktoré sú na jednej listine) a zaopatrovaciu zmluvu zo dňa 11.11.2003. Neplatnosť predmetných zmlúv teda vyvodzuje z ich

samotného obsahu, pričom namietaná neplatnosť má charakter absolútnej neplatnosti, na ktorú súd prihliada z úradnej povinnosti. Všetky spomínané zmluvy sú pritom súčasťou spisu Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 15 C 23/2005 a z odôvodnení rozsudkov prvoinstančného aj odvolacieho súdu vyplýva, že obsah týchto zmlúv bol predmetom dokazovania na oboch inštanciách. Sú presvedčené o tom, že pokiaľ by bola neplatnosť týchto zmlúv taká zrejmalá, ako to tvrdí právny zástupca žalobkyne, niektorý zo štyroch sudcov všeobecných súdov, ktorí sa vecou zaoberali, by si to určite všimol a žaloba žalobkyne by nemohla byť zamietnutá. Z hľadiska posúdenia prekážky rozsúdenej veci je teda právne bezvýznamné to, čo konštatoval odvolací súd v odôvodnení napadnutého uznesenia a síce, že : „Absolútna neplatnosť darovacej zmluvy v spojení s o zmluvou zaopatrovacou podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka z dôvodu absencie základných náležitostí darovacej zmluvy, ktorými sú bezodplatnosť a dobrovoľnosť darovania, neboli v priebehu predchádzajúceho konania žalobkyňou vôbec namietané, neboli (a ani byť nemohli) konajúcimi súdmi posúdené vo vzťahu k uplatnenému nároku.“ Ako totiž vyplýva z už spomínanej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nová žaloba o určenie vlastníctva k tým istým nehnuteľnostiam nie je prípustná len z dôvodu, že v predchádzajúcom konaní súd ten istý skutkový dej posúdil po právnej stránke neúplne alebo dokonca nesprávne (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 13.10.2009 sp. zn. 5 Cdo 120/2009). Navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky po prejednaní veci bez nariadenia pojednávania dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie. Zároveň si uplatnili náhradu trov dovolacieho konania.

6. Žalobca vo svojom vyjadrení navrhol dovolanie žalovaných 2/, 3/ odmietnuť ako neprípustné, alternatívne v prípade, ak dovolací súd sa bude zaoberať jeho dôvodmi zamietnuť a napadnuté uznesenie ako vecne správne po právnej stránke potvrdiť.

7. Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali včas strany sporu, ktoré majú právnické vzdelanie, bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie bolo podané dôvodne.

9. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané 16. apríla 2015, t. j. pred 1. júlom 2016, za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) dovolací súd postupoval v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 470 ods. 2 CSP a procesnú prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 a § 239 O.s.p.

10. Obligatórne v zmysle § 242 ods. 1 O.s.p. sa najvyšší súd zaoberal procesnými vadami uvedenými v § 237 ods. 1 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a to bez ohľadu na to, či boli v dovolaní namietané alebo nie. Dovolateľky procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až c/, e/ a g/ O.s.p. ani tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) netvrdili a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

11. Dovolateľky v dovolaní namietali, že v dôsledku nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia im bola odvolacím súdom odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) ako aj prekážku právoplatne rozhodnutej veci v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. d/ O.s.p.

12. Pokiaľ ide o namietanú nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd poukazuje na stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016 a ktorého právna veta znie : „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“.

13. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch mohla nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladáť vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., a to napríklad, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahovalo vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie malo také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížila k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov

(pozri Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „vád najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009).

14. Podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 muselo mať aj odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 211 ods. 2 O.s.p.) náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. V odôvodnení rozhodnutia sa odvolací súd musel vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musel byť dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené skutočnosti, ale tiež s poukazom na všetky relevantné úvahy, ktoré ho viedli k právnym záverom, na ktorých založil svoje rozhodnutie. Zákon vyžadoval, aby odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu bolo vnútorne konzistentné, presvedčivé, neprotirečiacie si a aby jeho obsah umožňoval uskutočniť dovolací prieskum. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu nemalo náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., bolo považované za nepreskúmateľné.

15. Najvyšší súd dospel v danom prípade k záveru, že odôvodnenie napadnutého uznesenia odvolacieho súdu v otázke právoplatne rozhodnutej veci (prekážka rei iudicata) nezodpovedá § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd si v odôvodnení predmetného rozhodnutia v tejto otázke protirečí, ak v rámci tej istej vety tvrdí, že : „Pokiaľ sa odvolací súd zaoberal aj rozširujúcimi a doplňujúcimi dôvodmi (namietanými po lehote n a podanie odvolania), k týmto dôvodom nezaujal v o svojom rozhodnutí záväznú právnu stanovisko“ a zároveň „absolútnu a relatívnu neplatnosť darovacej a zaopatrovacej zmluvy posúdil odvolací súd záväzne len s ohľadom na ustanovenie § 37 Občianskeho zákonníka a čiastočne s ohľadom na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka.“ Tieto jeho tvrdenia sú aj v rozpore s dôvodmi rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Co 5/2012-457 zo dňa 4. apríla 2012, ktoré však bližšie neozrejmil. Pokiaľ odvolací súd v odôvodnení svojho uznesenia tvrdí, že „Absolútna neplatnosť darovacej zmluvy v spojení so zmluvou zaopatrovacou podľa § 39 Občianskeho zákonníka z dôvodu absencie základných náležitostí darovacej zmluvy, ktorými sú bezodplatnosť a dobrovoľnosť darovania, neboli v priebehu predchádzajúceho konania žalobkyňou vôbec namietané, (neboli a ani byť nemohli) konajúcimi súdmi posúdené vo vzťahu k uplatnenému nároku s tým, že ten istý predmet konania je daný, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petítom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. vyplýva z rovnakého skutku), pričom práve skutkové tvrdenia odôvodňujúce uplatnený nárok v konaní vedenom n a súde prvej inštancie pod sp. zn. 15 C 23/2005 a teraz aktuálne v prebiehajúcom konaní, sú rozdielne“, je potrebné uviesť, že sa nejedná o skutkové tvrdenia ako sa mylne domnieva odvolací súd; to, či je určitá zmluva platná alebo neplatná je vecou právneho posúdenia. Rovnako tak posúdenie, či je zmluva odplatná alebo bezodplatná. Nie je to teda otázka skutková, ale otázka právna. Odvolací súd však v odôvodnení svojho rozhodnutia bližšie neozrejmil rozdielne skutkové tvrdenia v teraz aktuálne prebiehajúcom konaní ako to tvrdí. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu, formulácie obsiahnuté v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nasvedčujú tomu, že rozhodnutie odvolacieho súdu je v preskúmanom prípade protirečivé. Argumenty uvedené v rozhodnutí si navzájom odporujú, čím rozhodnutie odvolacieho súdu stráca svoju presvedčivosť a spravodlivosť.

16. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nespĺňa parametre zákona na odôvodnenie zrušujúceho uznesenia stanoveného v § 157 ods. 2 O.s.p., z ktorého dôvodu treba uznesenie odvolacieho súdu považovať za nepreskúmateľné. So zreteľom na to dospel dovolací súd k záveru, že v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu neobsahuje presvedčivé vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

17. Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v danom prípade dovolateľky dovolaním opodstatnene napadli uznesenie odvolacieho súdu, ktoré bolo vydané v konaní postihnutom vadou v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v spojení s § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. Najvyšší súd preto napadnuté rozhodnutie zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

18. Vzhľadom na dôvod zrušenia napadnutého rozhodnutia (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) dovolací súd v súlade s doterajšou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu, neskúmal opodstatnenosť ďalších dovolacích námietok vznesenými dovolateľkami (prekážka rei iudicata).

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

20. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.